

দৈণিক ইন্ডিপেন্সী প্রকাশনা কল্পনা কেন্দ্ৰ
গোয়ালন্দ প্ৰক্ৰিয়ান্ত্ৰিক বিদ্যালয়

উপজেলা পরিক্ৰমা গোয়ালন্দ

ইন্দীয়াৰের “বৈ” সংকেতে মুখৰিত গোয়ালন্দ এখন কালেৰ নীৰৰ সাঙ্গী হয়ে দাঙিয়ে আছে ময়া পদ্মাৰ তীৰে। অষ্টাদশ শতাব্দীৰ মাঝামাৰি সময়ে তৎকালীন ফরিদপুৰ জেলাৰ গোয়ালন্দ বন্দৰ শহৱে প্ৰতিষ্ঠা। এ সময়ে ফরিদপুৰেৰ রাজেন্দ্ৰ কলেজেৰ দক্ষিণ-পূবে গোদা পৰ্যন্ত প্ৰায় ১৬ দশমিক ০৯০ বৰ্গ কিলোমিটাৰৰ বাপোপী পদ্মাৰ খাড়ি ছিলো এবং এ খাড়িকে বলা হতো ঢেল সমূহ। এৱই পশ্চিমে দুসূৰি গাঞ্জালিশেৰ বিশাল সেনানিবাস ছিলো। দুসূৰি গাঞ্জালিশেৰ নামানুসারেই এ শহৱেৰ নাম গোয়ালন্দ হয়েছে বলে সবাৰ ধাৰণা। কলালী ইলিশ ও তৰমুজ প্ৰসিদ্ধ শ্ৰেষ্ঠ মৎস্য রফতানী কেন্দ্ৰ এ গোয়ালন্দ বন্দৰ শহৱে ১৮৭১ সালে মহকুমায় কৃপান্তৰিত হয়। ১৯৮৩ সালেৰ ৭ নভেম্বৰ রাজবাড়ী জেলাৰ অন্তৰ্গত গোয়ালন্দকে উপজেলায় কৃপান্তৰিত কৰা হয়। এতে প্ৰাচীন ঐতিহ্য হাৰিয়ে নতুনেৰ দ্বাৰা উন্মোচিত হয়। তাৰে এখনো এখানে বছৰিক সমস্যা আছে। গোয়ালন্দেৰ ভৌগোলিক : অবহান ২৩°৪৫' উত্তৰ অক্ষায়ণশে ও ৮৯°৩৯' পূৰ্ব দ্রাঘামায়ণে অবস্থিত। ইউনিয়ন ৪টি এবং ৭৩টি গ্রাম সমষ্টিয়ে গঠিত এ উপজেলাৰ আয়তন ৬৯ দশমিক ১৮৭ বৰ্গ কিলোমিটাৰ। লোকসংখ্যা ১৯৮১ সালেৰ আদমশুমাৰি অনুযায়ী মোট ৭৭ হাজাৰ ২শ' ৬৮ জন। এৰ মধ্যে ৪০ হাজাৰ ১শ' ৫০ জন পুৰুষ ও মহিলা ৩৭ হাজাৰ ১শ' ৯ জন।

এ উপজেলাৰ মসজিদ ৫৮টি, মন্দিৰ ১টি, কমিউনিটি সেন্টাৰ ৪টি, প্ৰশিক্ষণ ও উন্নয়ন কেন্দ্ৰ ১টি, এতিমথানা ১টি, বাণিজ্যিক বাংক গুৰুত্বে ৩টি, ডাক ঘৰ ২টি, টেলিফোন-এক্সচেঞ্জ ১টি, প্রামীণ স্থান্ত্ৰিক পৰিবাৰ পৰিকল্পনা কেন্দ্ৰ ১টি, পশু চিকিৎসালয় ও কৃত্ৰিম প্ৰজনন কেন্দ্ৰ ১টি, খাদ্য শুদ্ধান্ত ৭টি, বীজাগাৰ ২টি, জলমহাল ৬টি ও বেড়িবাঁধ ৯ দশমিক ৩৪৫ কিলোমিটাৰ।

শিক্ষা ব্যবস্থা
এ উপজেলায় উচ্চ বিদ্যালয় ৩টি, নিম্ন মাধ্যমিক বিদ্যালয় ২টি, প্ৰাথমিক বিদ্যালয় ৩৫টি। শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানগুলোতে আসবাৰপত্ৰ ও বিভিন্ন প্ৰকাৰ শিক্ষা উপকৰণেৰ অভাৱ রয়েছে। খেলাধুলাৰ তেমন ব্যবস্থা না থাকায় তুলনামূলকভাৱে পিছিয়ে রয়েছে। এখানে কোন কলেজ নেই। সবে গত অক্ষেত্ৰৰ মাসে এখানে ‘কৃষ্ণজ্ঞান’ নামে ১টি বেসৱকৰী কলেজেৰ ভিত্তি স্থাপন কৰা হয়েছে।

কৃষি
গোয়ালন্দ উপজেলা কৃষি ক্ষেত্ৰে অনেক পিছিয়ে রয়েছে। এৰ একমাত্ৰ কাৰণ এলাকাৰ জমি পদ্মা নদীৰ চৰেৱে বেলে দোয়াশ মাটি। এ জমি বৈজ্ঞানিক

পদ্ধতিতে চামেৰ অনুপযোগী।

এখানকাৰ প্ৰথম ফসল হচ্ছে ধান, পাট, গম, আলু, চীনাৰাদাম, মিষ্টি আলু, মৱিচ, তৰমুজ ও আখ। এককালে এখানকাৰ তৰমুজেৰ সুখ্যাতি ছিলো।

মোট আবাদী জমিৰ পৰিমাণ হচ্ছে ২৪ হাজাৰ ৫শ' একৰ, অনাৰাদী জমি ১১ হাজাৰ ৮শ' ৮০ একৰ, পতিত জমি ৫শ' একৰ, খাস জমিৰ পৰিমাণ ৮শ' একৰ। এৰ মধ্যে একফসলী জমি ১৪ হাজাৰ একৰ, দুফসলী জমি ৮ হাজাৰ ৫শ' একৰ এবং তিনফসলী জমিৰ পৰিমাণ ২ হাজাৰ একৰ। এখনে গভীৰ নলকৃপ ২টি, অগভীৰ নলকৃপ ৩৭টি এবং হস্তচালিত নলকৃপ রয়েছে, ৬শ' ৪টি। কৃষি পৰিবাৰেৰ সংখ্যা ১১ হাজাৰ ৫শ' ৮৪টি। এবং কৃষি মজুৰ পৰিবাৰেৰ সংখ্যা ৫ হাজাৰ ৬শ' ৩৭টি।

যোগাযোগ

এ উপজেলাৰ যোগাযোগ ব্যবস্থাৰ উন্নতিৰ ছোয়া আজও দেখা যায়নি। রাজবাড়ী জেলা শহৱেৰ সাথে একমাত্ৰ সুবিধাজনক যোগাযোগ, মাধ্যম রেল। রেল লাইনেৰ কথা না বলাই বোধহয় ভালো। অবস্থা এতেই কৰণ যে, ৭ মাইল রেল সড়ক অতিক্ৰম কৰতে রেল ট্ৰেনেৰ সময় লাগে এক ঘণ্টা। অপৰদিকে বাসযোগে গোয়ালন্দ যেতে মাবাপথে ফরিদপুৰ-গোয়ালন্দগামী বাসে চাপতে হয়। এতেও সময় ছাড়াও যাত্ৰীদেৰ তুলনামূলক শুধু অৰ্থদণ্ড দিতে হচ্ছে। এ উপজেলায় রেল স্টেশন ২টি, বাস স্ট্যান্ড ৩টি, ফেরী ও লঞ্চ ঘাট ১টি।

ফেরীঘাটেৰ গুৱাহৰ্পূৰ্ণ বাস স্ট্যান্ডেৰ যাত্ৰী ছাউনি ও ফেরীঘাটেৰ টাৰ্মিনাল আজও গড়ে উঠেনি। ফলে রোদ, বৃষ্টি ও দুর্ঘোগ যাত্ৰীদেৰ নিয়ন্ত্ৰণেৰ সাথী। এখানে রেল সড়ক রয়েছে ১৬ দশমিক ০৯০, কিলোমিটাৰ, পাকা সড়ক ৯ দশমিক ৩৫৪ কিলোমিটাৰ, কাঠাৰাৰাস্তা ৪৮ দশমিক ২৭০ কিলোমিটাৰ এবং আধাপাকাৰাৰাস্তাৰ রয়েছে ১ কিলোমিটাৰ।

চিকিৎসা

এখানে কোন উপ-স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ নেই। তাছাড়া উপজেলা শহৱে একটি মাত্ৰ ৩১ শয়া বিশিষ্ট হাসপাতাল রয়েছে। এখানে চিকিৎসার জন্য ছুটে এসে শুধু একখানা ব্যবস্থাপত্ৰ ছাড়া প্ৰয়োজনীয় ওষুধ পাওয়া যায় না। রোগীদেৰ চিকিৎসার সুষ্ঠু ব্যবস্থা নেই।

হাট-বাজার

হাট-বাজার মোট ৪টি। এৰ মধ্যে গোয়ালন্দ শহৱে একটি। বৰ্ষাৰ সময় জলমগ্ন অবস্থা বিৱাজ কৰে। চলাচলেৰ অযোগ্য। কোন রাস্তা নেই চলাচলেৰ জন্য। এখানে অবৈধ মদেৰ দোকান এবং সন্ধায় মাতালদেৰ দোৱাঞ্চো জনজীবন অতীষ্ঠ।